

Syv hela skolans ansvar

Särskolan, Kalix kommun

Grundsärskola, grundsärskola inriktning träningskola och gymnasiesärskola nationellt- samt individuellt program.

Målgrupp

I målgruppen ingår elever från år 1 i grundsärskolan till och med år 4 i gymnasiesärskolan. Pedagoger, elevassistenter samt studie och yrkesvägledare.

Ämnen

Tanken är att alla ämnen berörs mer eller mindre.

Aktivitet

SYV-plan

Målet är att göra en SYV-plan för särskolan och att vi med den ska stärka studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse.

Idéen är att hitta en röd tråd genom hela särskolan där vi med planens hjälp får en bra progression och struktur i arbetet. Vi vill lyfta och medvetandegöra det delade ansvaret för arbetet och visa vilka möjligheter som finns samt visa vad som redan görs. Det är viktigt att all personal övar sig i att använda sina syv-glasögon och att arbetet automatiseras. Planen är tänkt att bli ett stöd för personalen och innehålla tips och idéer till aktiviteter att göra tillsammans med sina elever. Aktiviteterna anpassas utifrån ålder och utveckling och blir en idébank för personalen att ösa ur. Med en lämplig progression arbetar pedagoger, elevassistenter och studie- och yrkesvägledaren tillsammans. Även studiebesöken läggs in i planen, kanske är det så att man i vissa åldrar fokuserar vissa ställen och att besöken utvecklas med tiden att innehålla fler delar och bli mer avancerade.

Vi hoppas också att planen ska öka samarbetet mellan klasser och stadier.

Syfte och bakgrund

Syftet med arbetsplanen är att kunna säkerställa att eleverna får vad de har rätt till vad det gäller studie- och yrkesvägledning så att eleverna kan göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Att det blir en kontinuitet och ett långsiktigt tänk. Samt att det involverar alla som arbetar inom särskolan.

Planering, genomförande och uppföljning

De personer (en lärare och en studie- och yrkesvägledare) som deltagit i utbildningen via Skolverket har gjort en planering som sedan diskuterats och reviderats tillsammans med både lärare och elevassistenter. Vi kan på det sättet säga att planen är väl förankrad i verksamheten. De personer som deltagit i utbildningen leder arbetet och kallar till regelbundna träffar där vi arbetar tillsammans.

För att göra syv-planen träffas vi regelbundet (lärare och syv) där vi lyfter vår verksamhet och diskuterar hur bland annat progressionen kan se ut. Vi använder oss också av G-suite, där vi har ett gemensamt klassrum och dokument som vi alla kan skriva i. Där växer planen fram med idéer, aktiviteter, samarbeten och förslag till studiebesök.

Varje lärare tar i beaktande hur studie- och yrkesvägledningen kan komma in i hennes ämne, vilka yrken som kan beröras och varför det är viktigt att lära sig just det ämnet. Hon pratar också med sina elever för att få elevernas syn på studie- och yrkesvägledning samt få fler förslag på aktiviteter och studiebesök.

Själva genomförandet av aktiviteterna när planen är klar (planen kommer ständigt utvecklas så riktigt klar blir den nog aldrig) kommer göras av lärare och elevassistenter löpande under läsåret.

Utvärdering av arbetet kommer att ske vid två tillfällen under läsåret, det har vi lagt in i vårt årshjul. Då ser vi över vilka aktiviteter som genomförts, hur dessa har dokumenterats, vad de har lett till, elevernas synpunkter och hur de kan utvecklas. Vid dessa tillfällen finns möjlighet att utveckla och revidera vår syv-plan.

Hur aktiviteten hjälper eleverna att göra väl underbyggda val

Eleverna i särskolan har tyvärr något begränsade möjligheter att göra val inför framtiden. Utbudet av utbildning är begränsat och möjligheterna i arbetslivet kan också för många vara begränsat.

Att öka elevernas kunskaper om yrken, arbetsplatser m.m. ger dem dock en större världsbild och ökade kunskaper att kunna delta aktivt i samhället. Ökad medvetenhet om sig själva (vem är jag, vad vill jag, styrkor osv.) ger dem bättre självinsikt och förhoppningsvis även bättre självförtroende och självkänsla. De kan därigenom göra de val som ska göras på ett mer underbyggt sätt.

Arbetet med eleverna ska också vara normkritiskt och försöka öppna elevens ögon för alla de möjligheter som finns, inte vara för könsbundet eller traditionellt.

Elevmedverkan

Eleverna deltar med input för planen samt att de genom regelbundna utvärderingar får ge sin syn på de aktiviteter som genomförs. Självklart får de också komma med förslag till aktiviteter och studiebesök m.m.

Samverkan, intern och extern

Hela särskolan samverkar över stadiegränserna, vi samverkar också mindre skala med ett antal företag med apl- praktikplatser och studiebesök.

Styrdokument

Alla som arbetar i skolan ska:

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska:

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren ska:

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser (Läroplan för grundskolan, 2011).

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer är att alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

(Allmänna råd för arbete med studie- och yrkesvägledning, 2013).

Skolans mål är att varje elev utifrån sina förutsättningar:

- utvecklar sin självkännedom och förmåga till studieplanering,
- självständigt eller med stöd kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper,
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan ha,
- har viss kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik och arbete, och
- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.

Personalen ska:

- efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrkesområde,
- informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund,

- i informationen och vägledningen utnyttja de kunskaper som finns hos eleverna, hos skolans personal och i samhället utanför skolan,
- i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- utveckla kontakter med folkhögskolor och med handledare och andra inom arbetslivet som kan bidra till att målen för utbildningen nås,

(Läroplan för gymnasiesärskolan, 2013).

Lärdomar, utmaningar och framgångsfaktorer

Vi har framförallt lärt oss/uppmärksammat att det pågår mycket bra verksamheter och arbeten med eleverna som har med studie- och yrkesvägledning att göra. Men att det inte framgår i tänket eller i dokumentationen att det har med det att göra.

Våra utmaningar har varit att få tiden att räcka till samt att engagera hela arbetslaget. Det gäller att försöka entusiasmera var och en samt försöka hitta sådant som motiverar de olika personerna.

Våra framgångsfaktorer tror vi är att vi haft rektors stöd och att han förankrat det hos all personal. Vi är inte så stor grupp personer vilket också gör det enklare att få med alla på tåget. Vi startade upp arbetet med att all personal gruppvis arbetade med föreställningskartor, det gjorde alla delaktiga från början och allas idéer togs till vara. Vi har också försökt ha ett positivt arbetsklimat där de aktiviteter som redan görs lyfts som bra exempel vilket har sporrat personalen att utveckla arbetet vidare. Vi ser att samarbetet mellan stadierna, samt syv och lärare har ökat motivationen samt gett oss fler verktyg och idéer för att jobba med eleverna. Huvudorsaken tror vi dock är att vi har ett mycket bra och positivt arbetslag.